

KIS VASÁRNAPI UJSÁG.

KÉPES HETILAP

AZ IFJUSÁG SZÁMÁRA.

Második évfolyam.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR: egész évre 6 frt., félévre 3 frt.

Előfizetési felhívás

a

„KIS VASÁRNAPI UJSÁG”-ra.

Azon t. cz. olvasóinkat, kiknek előfizetése folyó június hó végével lejár, tisztelettel fölkérjük: sziveskedjenek **előfizetésüket mielőbb megújítani**, hogy lapunk szétküldése fennakadást ne szenvedjen s hogy a nyomtatandó példányok száma iránt magunkat tájékozhasassuk.

Előfizetési föltételek:

Negyedévre (jul.—szeptember) **1 frt 50 kr.**
Félévre (július—deczember) **3 „** —

Az előfizetések legzélszerűbben eszközölhetők posta-utalvánnyal, és Budapestre a Franklin-társulat magyar irodalmi intézet hírlap-kiadóhivatalába (azelőtt Heckenast G.), egyetem-utca 4. sz. alá intézendők.

A „Kis Vasárnapi Ujság”
kiadó-hivatala.

Mi a koma nótája?

— Elbeszélés. —

Szabó Mariskától.

Élt egyszer a többek közt két ember, kik fiatalkoruk óta a legnagyobb barátságban éltek, később pedig Isten jóvoltából keresztkomákká lettek. Történt azonban, hogy az egyik a faluból más megyébe költözvén, a bucsuzásnál a kedves két koma és régi barát megígérte egymásnak, hogy soha sem fogják egymást elfelejteni, ellenkezőleg abban állapodtak meg, hogy minden évben látogatást teendnek egymásnál; osztozni fognak egymás jó- és balsorsában. Elhatározták továbbá azt is, hogy a látogatást különösen szüret után fogják megtenni, mikor is a pinczében egy pohár bor s jó tűz mellett elbeszélgethetnek a régi jó időkről, és Isten tudja még miről?

A koma eltávozott, míg az ittmaradt koma, névszerint Bakavári uram, magában buslakodott elhagyatottsága miatt, s csakis munkaközben talált némi szórakozást. Igen fájlalta kedves komáját, kivel annyi sok jó napot eltöltött együtt. No de se baj! Jön a tél, jön a disznóölési tor, mikor már a földmivelők nagyobb része elvégzi dolgát, akkor ő is jobban ráér és meglátogatja

kedves komáját. „De nem is jövök haza a jövő tavaszig!” szokta mondani.

Voltak ellenben oly emberek, kik azt állították, hogy Bakavári uram nem annyira az elment Nagy Mihály uram, mint inkább az ingyen-ebédek és jó bor után buslakodott, mit a jószívü, de együgyü koma asztalánál annyiszor élvezett. Ezt azonban mi nem akarjuk elhinni, hisz az emberek oly irigyek . . . . .

Elmult a szüret. A kedves őszi napok után zordonabb napok kezdtek jönni; a fák levelei szép, zöld színöket veszítve, megsárgulva hulltak a deres, fagyos földre. Az erdő fekete kanári madarai — a csókák — csapatonként kezdtek előjönni s károgták be nagy lármával a levegőt, mintegy hirdetve a tél közeledtét. Valóban közeledett is. Az eddig szép zöld természet más alakot öltött, s mint Saturnus, torzonborz hájjával és deres szakállával jelent meg újra.

Hideg van! A kis fiuk már nem szaladgálnak kün, úgy mint nyáron, laptával; nem futkosnak lovasdit a gyepen, hanem behúzódnak a meleg szobába, oda a kályha mellé, s hallgatják a dada meséit az öskorból; a dada úgy elregéli, az elátkozott királykisasszonyt hogy menti meg a daliás királyifju, hogy szabadítja ki a sárkány körmei közül, s mint lesz nejevé. Milyen szépen tud a dada mesélni, milyen élvezet hallgatni — a meleg kályha mellett. Kün sipol a szél, hordja a havat, hej, de mégis csak jobb ittbenn!

Bakavári uram, ki már elérkezettnek látta az időt arra, hogy kedves komáját meglátogassa, utnak indult. Három-napi gyaloglás után bátran bekopogtatott Nagy Mihály uram ajtaján, ki eléje sietve, nyakába esett s a legőszintébb baráti fogadtásban részesíté. Erzsók asszony azonnal fölterítette a maga fonta piros eszikos abroszt s föltálalta a rövid bár, de izletes vacsorát, mi fáradt utasunknak kétszeresen jól esett; Nagy Mihály uram pedig saját terméséből hozott egy, utóbb más és újra más pintessel, míg végre éjfél után kissé pityókásan mentek aludni; de előbb háromszor is egymás nyakába estek s ugyanannyi tuczat varga-csókot nyomtak egymás

borvirágos arczára, mialatt olyat tántorodtak, hogy majd bedöntötték a nagy búbos kemenczét; Erzsók asszony pedig oly nagyot és hosszut kaczagott, mint a szentiváni nóta, hogy a könyei is folytak bele.

No de semmi! Hisz jól mulattak, mint csak rég látott jó barátokhoz illik.

Eltelt három, négy, utóbb öt nap, — Bakavári még mindig komájánál tartózkodott. Tizennégy uap elteltével már Nagy Mihály uram sem bánta volna, ha kedves komája utra kel. De Bakavári azután sem ment el.

Történt, hogy egy vasárnap a helység házához hivatják Nagy Mihály uramat, hogy mint telkes gazda, a falu ügyét illető tanácskozmányban résztvegyen. Délfelé megjön, Bakavári pedig kíváncsian kérdi tőle:

— Hát kedves komám uram, mi volt a tanácskozás tárgya a helység-házában?

— Az, hogy a háromhetes vendég hazamehet! — felelé félig boszusan, félig tréfálózva Nagy Mihály uram, ki már kissé mégis megsokallta, hogy Bakavári elég illetlenül ily hosszú időre szabja elutazásának határidejét, sőt szándékot sem mutat arra, hogy utra keljen.

— De édes komám uram, — felelé Bakavári, — nem megyek én addig innét, míg nekem az én nótámat el nem találja, azt előre megmondom.

Szegény Nagy Mihály uram már látta, hogy sehogy sem foghat ki Bakavárin, elkezdett előtte dalolni. Eszébe jutottak gyermekkori dalai, danolt, fütyölt, de nem találta el. Bakavári valamennyire csak azt felelte:

— Ez sem az én nótám, ez sem az én nótám.

Nagy Mihály uram éjjel sem birt nyugodni, mindig azon tündött: „melyik a koma nótája?” Megforgatta eszében mindazon nótákat, miket valaha csak tudott: egy sem volt az. Utóbb megadta magát s komájára hagyta, menjen, a mikor neki tetszik; de azt is föltette magában, hogy majd ő is vissza fogja adni a látogatást komájának, bezzeg ő sem jön haza, míg az ő nótáját el nem találja Bakavári, — akkor

visszaadja a kölcsönt. „No Isten neki, — szokta gyakran mondani, — több is veszett Mohácsnál. Hanem majd, majd!”

Ezalatt Bakavári gondtalanul élvezte az életet Nagy Mihály uram asztalánál, oda sem nézve a világnak, egész otthoniasnak érezte magát. A tél vigan folyt le, de Nagy Mihály uram bora is elfogyott.

A tél levetette hóködmenét, következtek az enyhébb napok.

Egy reggel Bakavári uram örömsugárzó arcczal lépett be s mondá:

— No, édes kedves komám uram, hiába találgatta annyiszor a nótámat, nem tudta megmondani, hogy melyik az, tehát im hallja! — ezzel karon ragadta komáját, kivezeté az udvarra s mondá:

— Itt az ideje, édes komám uram, hogy hazamenjek, mert hallom a nótámat.

Nagy Mihály uram szerfölött kíváncsi volt hallani, vajjon melyik a koma nótája? De biz ő nem hallott egyebet néhány eke-talyiga nyikorgásánál, melyekkel szántani mentek a földmivelők. De mennyire elbámult, midőn Bakavári azt mondá: az az ő nótája.

— Most már — folytatá Bakavári — haza kell mennem, kedves komám uram, mert a nótámat hallom, az pedig engem hazahí szántani. Nagyon köszönöm, kedves jó komám uram, a hozzám való szivességét, majd visszaszolgálom a jövő télen. De eljőjön, — figyelmezteté még egyszer, — majd a jövő telet énnám fogjuk tölteni.

Nagy Mihály uram megígérte, hogy el fog menni mindenesetre; de azt is hozzátette: hogy ő sem fog addig hazajönni, a míg ő is nem hallja a nótáját, — neki azonban más nótája lesz.

Ezzel elváltak.

Ismét elmúlt egy év. Nagy Mihály uram megemlékezett a mult télen Bakavári által nála tett látogatásról, és sietett azt mielőbb viszonzni. Feleségétől elbucszott, hogy biz őt ne várja vissza a jövő tavasznál hamarább.

Ő is, mint Bakavári, háromnapig gyaloglás után kopogtathatott komája ajtaján, ki elég szivesen fogadta. Rögtön előkészítette feleségével egy darab nyers hust, ke-

nyeret stb. a tarisznyába, mit majd a közele szőlőben elkészítenek s megvacsoráznak; ugysis ott a tele pincze.

Nagy Mihály uram három napig gyalogolt ide, az utóbbi alatt mitsem evett, kissé zokon vette tehát komájától, hogy most meg a szőlőbe gyalogoljanak, de azért csak kiballagtak.

Mikor a pinczébe érkeztek, Bakavári rögtön tüzet gyújtott s bográcsba veté az alig félfontnyi hust. Nagy Mihály uram el nem képzelheté, kinek az az egy villányi hus, hisz a mily fáradt, az magának is kevés; még jobban feltűnt neki az, hogy míg a hus sül, addig Bakavári uram egy csepp bort sem tesz fel az asztalra, hogy ő, ki oly nagy utról jött, legalább némileg enyhíthetné fáradságát.

Végre elkészült a vacsora. Bakavári uram készségesen hozzálátott az asztal felterítéséhez; terített, de csak egy személyre. Azután leült az asztal mellé, maga elé huzta a bográcskát csekély tartalmával, s elkezdett enni, komájától pedig kérdé:

— Eszik-e, kedves komám uram?

— Eszem biz én, kedves komám uram! — felelé Nagy Mihály uram, de azért nem szüint meg bámulata, félig tréfára vevén a dolgot.

— No csak egyék, kedves komám uram! — felel vissza Bakavári, folyton tömve magát, míg a koma már különösen kezdte magát érezni.

Midőn a hus kifogyott a bográcskából, Bakavári töltött az egyetlen pohárba s kérdé:

— Iszik-e, kedves komám uram? — s felhajtá poharát.

— Iszom biz én, kedves komám uram! — felel félig boszusan Nagy Mihály uram.

— No csak igyék, kedves komám uram! — ekközben összeszedé az asztalt, elrakott bográcsot, kést, villát, mindent.

De már Nagy Mihály uram még sem várt ennyi szemtelenséget Bakaváritól, kivel ő már annyi jót tett; fájt neki e vastag tréfa, vagy minek vegye, maga sem tudja. Mig így tünődik, Bakavári még egyszer kérdé tőle:

— Iszik-e, kedves komám uram?

— Iszik az ördög, csak egyék-igyék komám uram maga.

— Jól van, kedves komám uram, — felel Bakavári, — nekem sem kell már több, akár hazamehetünk. — Ezzel felkeltek s indultak hazafelé, az egész uton alig váltva néhány szót.

Mikor hazaértek, otthonn várakozott a jó meleg szoba és a vetett ágy, s Bakavári így szólt:

— No, kedves komám uram, Isten jóvoltából ettünk, ittunk, most már feküdjünk le.

De már ezt még sem hagyhatja szó nélkül Nagy Mihály uram. Kemény szemrehányást akart tenni ez illetlen, mondhatni embertelen fogadtatásért; de hogy tudta megtenni becsületes lelkületénél fogva. Havem annál mélyebben fájt az, hogy mit tett ő ez emberrel, kiteleltette, a legnagyobb szivességgel osztotta meg vele mindenét, és im, mi a hála. Végre mégis erőtvén magán, megszólalt:

— Kedves komám uram, nem tudom, hogy minek vegyem irántami magaviseletét? De az Istenért, hát hogy feküdjem én le, mikor ma reggel óta se nem ettem, se nem ittam?

— Nem evett? Nem ivott? — kiáltá Bakavári, csodálkozó arcot vágva, szemeit pedig kimeresztve. — Hát hogy lehet az? hisz én többször kérdeztem komám uramat, hogy eszik-e, iszik-e, s mindig igennel felelt. És én valóban azt hittem, hogy úgy van. Oh, oh, mennyire sajnálom, kedves komám uram, hogy az első napon is ily félreértés történt. No de se baj, majd kipótoljuk a következő napokon. De most mit csináljunk, már késő van. Anyjuk te! — kiált feleségére, — gyere csak hamar, főzz a kedves komám uramnak egy tojást, ne feküdjék le éhesen.

A tojást megfőzve behozták s letették a vendég elé. Nagy Mihály uram méltó boszuságában vissza akarta lökni, de az éhség erőt vett rajta. Alig lát azonban az evéshez, hát már az asztal körül áll Bakavári mind a hat gubanczos fejü magzata, ott tátották rá a szájokat, kísérve minden mozdulatát, mi által — nagyon természetes — Nagy Mihály még nagyobb izgalomba jött. Utóbb megszólalt az apa dörgő hangja:

— Mit ácsorogtak ott, ilyen-olyan kölykei? Nem látjátok, hogy keresztapátok

eszik? ugyis hágy, csak nincs lóbéle, hogy mind megegye.

Nagy Mihály urammal kerigeni kezdett a szoba, de még jobban felbőszült a kisebbik fiu válaszában:

— Hisz édes apám maga mondta kee, hogy mit tögyünk, ha körösztapánk öszik?

Bakavári nem kis zavarba jött e váratlan feleletre, melyből a koma most mindent megérthetett. Nagy Mihály uram kezéből kiesett a kés, kenyér s minden; felkelt, megköszönte a vacsorát, mely szavakból Bakavári megérthette a mély megvetést; de ő korán sem akarta azt megérteni. Nagy Mihály uram ott akarta hagyni azonnal komája házáat, de künn sipolt a szél, hordta a havat, ezért hát kénytelen volt maradni.

— Anyjuk, — kiált Bakavári a feleségére, — hozz be egy zsákot oda a meleg lóczára komám uramnak, elfáradt, megfázott, jól esik neki a melegen feküdni; anyjuk! hozz kettőt, hadd süppedjen bele a komám uram.

Nagy Mihály uram vaczka meg volt vetve; ráfeküdt, de biz abba nem süppedt bele, noha nadrágja és mándlija a feje alá volt téve. Mindenki aludt már, egyik jobban szuszogott, mint a másik; csak Nagy Mihály uram nem aludt. Forgolódott egyik oldalról a másikra — a kemény lóczán. Künn dühöngött az orkán, meg-megrázta az ablakot irgalmatlanul, hogy rengett bele az egész ház, mintha boszut akarna állni Nagy Mihály uramért, majd pedig erős havaseső verdeste az ablakot.

— De mégis csak jobb itt ez egérrágta zsákkal borított lóczán henteregni, a kemence oldalához nyomva hátamat, mint künn a szélparipától üzelve dideregni, a fagyos esőtől veretve! — gondolá magában Nagy Mihály uram; hanem mégis nyomta valami a lelkét, mert időközönként nagyokat sohajtott, végre elaludt . . .

Bakavári másnap fölbredve, komáját keresé, de biz a szoba üres volt, s komája — talán megunva a dicsőséget — nem volt sehol. Erre Bakavári nagyot kaczagott.

Nagy Mihály uram pedig ezalatt komor gondolatokba mélyedve, szomoruan ballagott hazafelé, tünődve az emberek rozsgáján, míg utóbb egy keserű mosoly kíséretében mormogá:

— Lám, Bakavári hamarabb eltalálta az én nótámat, mint én az övét.
Hja, ilyenek az emberek!

Altató dal.

Hoffmann v. Fallersleben után.

Hallgat minden nyugalomban,
Aludj' azért te is, fiam;
Ottkүн csupán a szél sziszeg,
„Csi-csi!“ aludj' el, szép gyermek.

Hunyd le a te szemecskédet,
Ugy, mintha bimbók lennének;
S hogyha reggel csillan a nap,
Mint a virág, kinyíljanak.

S én merengve virágimon,
Szemecskédet csókolom,
S feledi az anyai szív,
Hogy odakүн tavasz virít . . .

Földvárj István.

Búcsú.

Ütött az óra, im lejárt a perez,
Búcsút kell venni, szólit végzetem.
Göröngyös az út, melynek veszélyi közt
Haladni küzdve kell majd énnekem.

Isten veletek, drága jó fiúk,
A távozás oh! érzem, mily kínos;
De túrnöm kell, parancsol végzetem,
S a szenvedés nálam rég otthonos.

Isten veletek, ismerőseim,
Kik keblembe véstétek a nevet,
Melyet e szív, bármerre űz a sors,
Soha, soha többé el nem feled.

Oh jer atyám s te drága jó anya,
Szorítsd magadhoz búcsuzó fiad,
Hints csókot rám, mely szenvedéseim
Között számomra vigaszt s enyhet ad.

Ti testvérek, kiket szivem szeret,
Kik siratjátok most a távozót,
S megosztjátok a bánat perezeit, —
Hadd szálljon ajkatokra búcsucsók.

És most Isten veled szülőhelyem,
Isten veletek bérez, völgy és hegyek;
Virulj hazám, légy nagy, dicső, erős,
Ezt kívánja bujdokló gyermeked.

Palmer Kálmán.

A szerencsétlen narancsfa.

(Rege. — Vége.)

Egyszer néhány szegény napszámos jött ki, száraz galyakat szedegetni, az erdőcskébe. Beszélgettek: ki hol dolgozott a napokban? Egyik közülök az urasági kertész mellett dolgozott az üvegházban. Elbeszélte a többinek, milyen pompás ott minden; télen hány öl fát tüzelnek fel, hogy folyvást jó melegen tartsák az üvegházat, mert csupa meleg országokból való virágok nyílnak ott, télen még több, mint nyáron. S mennyi narancs és citrom terem ott! Neki is adott a kertész lázban fekvő gyermeke számára egy narancsot. Mikor hazavitte, volt öröm, ujjongatás!

— Bizony meg is érdemli az a pompás, aransárga gyümölcs, hogy olyan gyönyörű nagy cserepekbe ültetik, s őszszel, a mint kissé hűvösödik az idő, azonnal beviszik az üvegházba s ott fütének neki és gondját viselik egész télen át!

Ezzel az emberek tovább mentek.

A kis bokrot, mely az ákáczfákkal együtt minden szót jól hallott, kimondhatlan vágy szállta meg, hallván, hogy az üvegházban mily becsben tartogatják a fajabeli növényeket, s hogy testvéreire, rokonaira akadhatna. De az ákáczfáktól ezentul még többet kellett szenvednie. Gunyolták: hogy ugy-e bizony, ő is oda szeretne jutni, ő is arra vágyik, hogy cserépbe ültessék s bevigyék az üvegházba, s télen fütessenek neki? Még pedig talán éppen ákáczfával? S ezért haragudtak reá leginkább; pedig a szegény mit tehetett róla, hogy az ákáczfát soha sem szokták cserépbe ültetni, sem az üvegházba vinni, sőt a hol ily nagy mennyiségben vannak, még fütének is vele! S ettől kezdve éppen gyűlölettel tekintének

reá. Még a levegőt is irigyelték tőle, és felhányták, mintha nekik nem jutott volna elég Szemére hányták örökös boldogtalanságát.

— Lám, mi boldogok vagyunk, mert mi megelégszünk helyzetünkkel, mi nem ábrándozunk lehetlenségek után. Nekünk elég meleg ez a nap, elég jó ez a föld, azért virágzunk és hasznot hajtunk. Mi megfelelünk rendeltetésünknek, teljesítjük kötelességeinket. Mindenkitől magától függ, hogy boldog és elégedett legyen. Többre és jobbra vágyani, mint a miben részesülünk, véték, s a ki vétkezik, méltán lakol. Mi jók vagyunk, mi nem vétkezünk, azért boldogok is vagyunk! — s oly haragosan zúgtak ellene, mintha fergeteg vonult volna a kis erdőcskén át.

A kis bokor szerette volna mentegezni magát, de szóhoz nem juthatván, csak magában gondolta:

— Hiszen én is elégedett volnék, ha saját hazámban, enyéim földjén lehetnék, ha természetemnek megfelelő éghajlat alatt élnék; vagy legalább az üvegházba juthatnék, hogy télen át ne kellene a hidegtől annyit szenvednem s folyvást attól tartanom, hogy megfagyok, hogy soha több tavaszt nem érek meg. S ha nyáron kapnék elég világosságot. Mit tehetek róla, hogy számomra a meleg és világosság életszükség; hogy ezek nélkül sem virágozni, sem gyümölcsözni nem tudok; mit tehetek róla, hogy ide vetődtem közétek, saját boldogtalanságomra s mindnyájatok botránykozására. Oh, bár volnék én is ákácdfa, akkor én is boldog, én is elégedett lennék! — sohajtott fel hangosan.

— Nem mindenkinek adatik az, ákácdfa lehetni! — viszonzák gögösen; — s éppen azért, ha valaki csekélyebb, huzza meg magát és érje be azzal, a mit mások juttatnak neki.

Bizony pedig már alig jutott neki valami, még a levegőt is igyekeztek elfogni előle; s egy kis bojtortján, mely ott a tövében nőtt, mindenképen igyekezett őt ragados, szurós ágaival boszantani.

Egyszer egy szép nyári délután könnyű fogat állt meg az erdőcske szélén, s egy halvány, ifju nő szállt ki belőle kis leánykájával. Az erdőcskébe jöttek sétálni. A

leghüvösebb, legárnyasabb helyen leültek; a kis leányka vidáman játszadozott, de anyja, bár mosolyogni igyekezett reá, igen nagyon búsnak látszott és szótlanul merengett a rezgő lombokon. Távollevő férjére gondolt.

Egyszerre felkiáltott, — meglepetve, örömmel; a kis bokrot pillantá meg.

— Nézd, nézd, gyermekem! — szólt leánykájához, — nézz ide, megismered-e, micsoda bokor ez?

S a kis leány megismerte, hogy az kis narancsfa, s úgy örült rajta, mert az alig volt nagyobb nálánál.

De a nő még inkább örült; hálás, könybe lábbadt szemekkel nézte hosszasan, — hiszen arra emlékezett, hogy e fának gyümölcse egykor, messze távol országban csatázó férjét megmenté a haláltól. S e csemete ugyanazon narancsokból származik, melyeket az hazaküldött családjának, hogy ők is részesüljenek azon fának gyümölcséből, mely megtartá életét kedvesei számára. Igen, igen! ő szokott akkor ide kijönni, s jól emlékszik, hogy ama narancsokból egyszer ide is hozott magával egyet, megette s e bokrocška itt bizonyára a szétszórt magvak egyikéből származik, mely itt kicsirázott, s gyöngye hajtása éveken át tengődött. Csak Isten csodája, hogy ki nem veszett, el nem fagyott.

— Szegény, szegény kis fácska! itt ugyan rossz dolgod lehetett árnyékban és hidegben; hogy tudtad kiállni? de ne busulj, ezentul jobb dolgod lesz; én viselem gondodat, hálás szeretettel foglak ápolni, emlékül, hogy legdrágább kincsemet a világon, férjem életét neked köszönhetem!

Könyek hullottak szeméből a kis fácskára, megcsókolá leveleit, s az végre szeretve érezvén magát, oly boldog volt, mint még soha.

A nő kocsisához sietett, hazaküldé hogy azonnal hozzák ide az üvegházból; legszebb, legpompásabb cserepet. Aztán vigyázva kivették a kis bokrot a földből, s a drága cserépbe ültették. A nő saját kezével egyengeté rajta a földet. De nem vite magával haza, nehogy a kocsi rázása megártson neki. Két kertészlegényt fog azonnal érte küldeni, hogy a legnagyobb gondal, kézen vigyék haza.

A kis narancsfa örömében minden bánalmat megbocsátott, elfeledett, sőt sajnálkozva nézett a bojtorján-bokorra, melyet vele együtt kiástak a földből, s most ott hevert letapodva, elfonnyadva.

— Isten veletek! — szolt az ákáczfákhoz, — Isten veletek! Most már én is boldog leszek, s nem fogok busulni és haszontalanul tengődni többet. Azt hiszem, jót akartatok velem, csak hogy én nem tudtam, nem birtam követni jó tanácsokat. Éljetek boldogul! — végre én is boldog leszek! . . .

A nap leszállt, a madarak elültek, fű és lomb mozdulatlanul szendergett. Csak a kis narancsfa volt ébren.

Szabadítóit várta.

De az éj is beállt, a csillagok ragyogva néztek le a földre, s a hold homályos fényvel vonult el a kis erdőcske fölött. Már reggeledett, a nap feljött, az egész természet felfrisülve örvendezett az új életnek.

A kis narancsfa csak várt . . . várt . . .

A reggeli harmat kissé felüdíté lankadni kezdő leveleit, s a nap sugarai új reményre gerjeszték. Egész nap jövődől boldogságáról álmodozott.

De az a nap is elmúlt, és senki, senki sem jött értte . . . . .

Nem is jönnek soha! Mert az egyetlen, a ki őt szerette, ki saját kezeivel ültette a szép porcellán-dézsába, ki neki olyan boldog jövőt ígért, az a halavány, busongó nő nagy, nagy beteg, halálosan, gyógyíthatatlanul!

Midőn akkor hazament kis leánykájával, fekete pecsétes levél várt reá; midőn elolvasta, a földre rogyott, mint egy letört iliom. Férje halálát adta tudtára a levél. Iémán, szóltanul feküdt ágyában; nem látott, nem hallott semmit, még kis leánykáját sem ismerte meg, ki pedig szüntelen ott sít ágya mellett.

Végre megszűnt szenvedni, lehunyta megtört szeméit, s lelke elköltözött oda, hola szerető szívek örökre egyesülnek.

A kis narancsfa nem sokáig élte túl. A kasélyban a bekövetkezett gyászos eseménnyel miatt senkinek sem jutott többé eszébe. Ott maradt a cseréppel együtt.

Elenségei csakhamar ismét feltámadtak

ellene; gúnytárgyul szolgált a legutolsó tövisbokornak is. Szemére hányták a bojtorján elpusztulását, melyet pedig máskülönben észre sem vettek volna; azzal vádolák: az ő nagyravágásának esett áldozatul, s kijelenték, hogy egy ilyen gyilkos gonosztevőt nem akarnak megtűrni a föld színén.

Pedig láthatták, hogy a kis fácska már nem viszi sokáig, napról-napra jobban pusztult, de csak annál inkább bánalmazták.

Végre ő maga is el kezdé hinni, hogy nagy bünös lehet, hogy a sors ennyire üldözi, míg körülötte minden oly boldog. Ez még jobban elesüggeszté és emészté életerejét. Gyökere nem birt táplálkozni a kiszáradt földből, s ágai nem kapván elég nedvet, kiszáradtak, levelei lekonyultak, lehullottak, s a kis fácska végre kiszenedett.

Szendrey Julia.

Ha felnövök.

Ha felnövök, a hétköznapokon
Nem dugom össze kezemet,
Legyek földmivelő vagy kézműves,
Dolgozni láttok engemet.

Ha felnövök, az ünnepnapokon
Nem mulatni járogatok,
Hanem megyek rendesen templomba,
S aztán otthon olvasgatok.

Ha felnövök, nem úgy immel-ámmal,
De mindent lelkesen teszek!
Csak szóljatok: vallás, közügy, hazám!
Megmutatom: ember leszek!

Kalmár Ferencz.

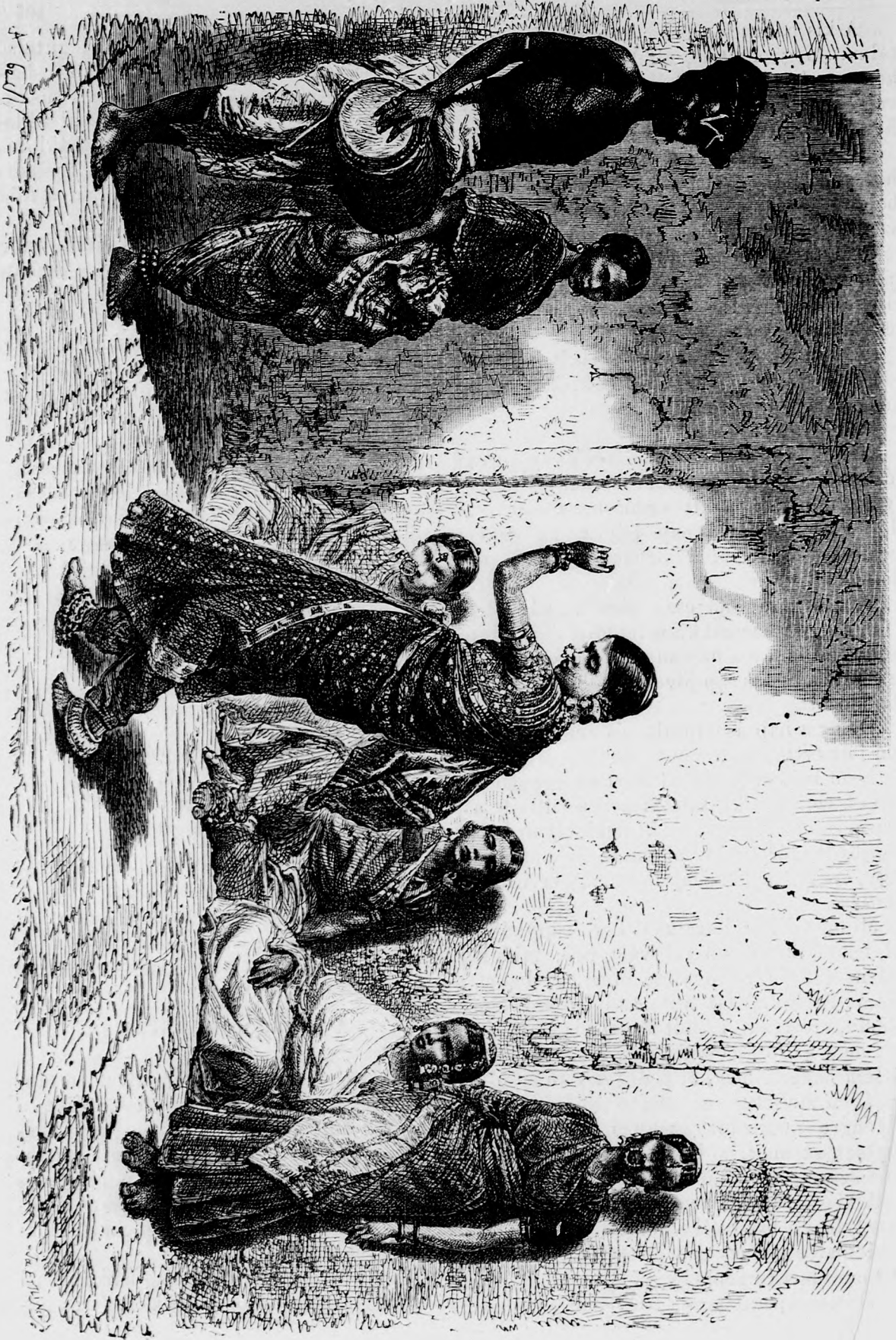
A bayadérek tánca.

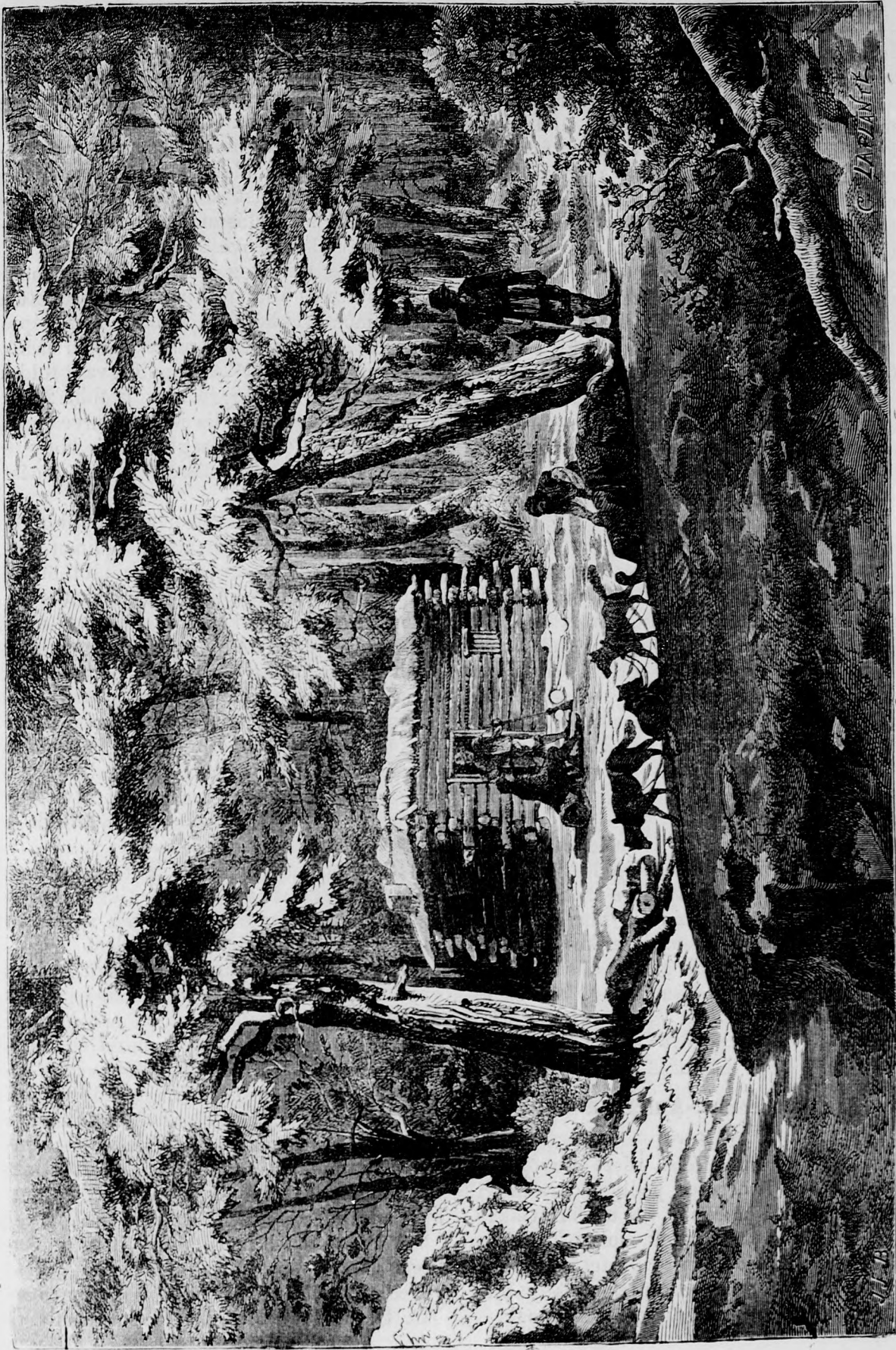
(Képpel.)

A keleti tartományokban divatozó tánczok egészen más természetűek, mint a milyenek mifelénk s általában a mérsékeltebb égalju vidékeken szokásban vannak. Többnyire csak egyszerű arczjátékból és tagjáratásból állanak azok, melyeket rendszerint vontatott, egyhangu énekkel szoktak kísélni.

A tánczosnő mozdulatait három férfi kíséri dobbal és háromszögekkel (triangu-

A bayanderek taneza.

A tél Észak-Amerikában.

lum), míg társai a földön guggolnak s kezeikkel a taktust verve, karban énekelnek.

Rendesen csak egy bayadére tánczol magánosan. Apró lábacskaival, melyeket a különféle csörgőknek egész özöne áraszt el, nagyokat toppant a földre s megelégszik azzal, hogy maga körül forog. A dalok általában egyszerű ismétlésekből állnak, melyekbe a tánczosnő időnkint éles hangokat vegyít. E különös hangok egészen a bayadérek sajátjai; e művészetben senki sem képes őket utánozni.

Hanem azért az európai, ki csak az imént szállt ki először a szép India partjaira és azelőtt többször hallott regélni a bayadérek elbájoló tánczáról, — nagyon meg fog ütközni s némileg csalódottnak is fogja magát érezni, mikore tánczot látja és e furesa dallamokat hallja.

A tánczosnők öltözete szép, gazdag és oly illedelmes, melyet még az utczákon járó-keelő nőkön sem igen láthatunk.

Egyébiránt meg kell vallanunk, hogy egy forró tartományban, mint például India is, hol mind a test, mind a lélek csak a csendet és nyugalmat keresi, semmi sem lehetne összeférhetlenebb az élet kényelmével és a józan észszel, mint a mi földrészünk izgató, sebes tánczai. Nálunk még a táncz is munka, fáradság, míg ellenben a bayadérek tánczai és mutatványai soha sem fárasztók.

„Nem tagadom, — írja egy francia utazó, — én mindig némi kéjjel és gyönyörrel engedtem át magamat e mutatványok élvezetének, főkép miután már hosszabb idő óta voltam keleten. Ilyenkor h u k á m (pipa) bodor füstjének hatása alatt a bayadérek arczjátéka és hangjai úgy tűntek fel félig lehunyt szemeim előtt, mint egy régi, kedves álom elmosódott képei.“

A tél Észak-Amerikában.

(Képpel.)

Észak-Amerika felső része Európában még kevésbé ismeretes, pedig azokra nézve, kik az Atlanti oceánon tul új hazát akarnak alapítani maguknak, sok tekintetben ép olyan jó, sőt némi tekintetben sokkal jobb kilátást nyújt becsületes és gazdag jövedelemre, mint az Egyesült-Államok.

Egy oly tartományban, mely kelettől nyugatig 1800 földr. mértföldnyire terjed, szükségképen az egymástól távol fekvő vidékeken az égaljnak is jelentékeny különbsége vehető észre; pedig ez égalj csak néhány év folyama alatt is többnyire újabb és újabb változást szenved, mely változás az őserdők irtásának s a föld mivélésének következménye.

A hol a rengeteg erdőségek még most is természetes állapotukban terülnek, ott a nap a mocsarakból és a földből nem képes fölszíni a nedvességet, melyet a sűrű erdők elfödnek sugarai elől, s ennél fogva a földet sem melegíti át eléggé. Az utóbbi 20 év alatt e tartomány égalja jelentékenyen változott, s nem lehet kétségbevonni, hogy e változás a gyarmatosítással egyenlő lépést fog tartani.

A hó, mely Észak-Amerika délibb részeiben csak deczember első napjaiban szokott leesni, a lakosokra nézve inkább öröm, mint panasz tárgya. A mi a meglehetősen hideget illeti, az korántsem okoz tulságos kellemetlenséget. A hideg ellen mindig védheti magát az ember, és az amerikai farmer (ültetvényes) az ő bivalybőr-kabátjában és jó meleg bundájában egész télen át kedvére szánkázhatik. Több éven át is alig érhet az ember oly telet, mely alatt a hideg hat vagy hét napon át oly erős lenne, hogy a szánkázás gyönyöréről le kellene mondani.

Rajzunk egy téli tájképet mutat, az előtérben egy nagyon kezdetleges építészeti kunyhóval. E kunyhónak nevezetes története van; mindjárt elbeszélem.

Évek előtt két kitünő angol férfi, Milton gróf és dr. Cheadle elhatározták, hogy Amerikának e sok tekintetben érdekes, de még addig meglehetősen ismeretlen vidékeit bebarangolják. Mi, kik afféle vadon vidékeken soha sem jártunk, nem is tudjuk elképzelni, mily borzasztó fáradsalmak s nélkülözések várnak oly helyeken az utasokra. Szinte két esztendeig tartott utjuk, és tudományos vizsgálódásaik eredményét ki is adták egy terjedelmes munkában.

A képünkön látható kunyhót is az említett utazók építették pihenő téli szállás végett a Red-River (Vörös-folyó) gyarmatban. Oly helyen állították fel azt, melyet

elragadó szépsége miatt „Szép mező“-nek nevezték el. Kissé szegényesen voltak biz ott utasaink ellátva, de élelmiszerek elég volt, nem fáztak, és a szomszédság indiánjai gyakran meglátogatták őket. A vadon fiaival úgy bántak, mint emberekkel, s ezért azok is kitűnően viselték magukat, és azon hat hó alatt, melyekben az idegenekkel közlekedtek, egyetlen lopás sem fordult elő. Egymás között a vörösbőrűek békés családi életet éltek.

Az idegeneknek a hosszú tél alatt egyetlen időtöltésök a vadászat vala, de nagy boszuságukra ezt az egy mulatságot is gyakran elrontotta ismeretes torkossága és kapzsísága által a torkos-borz, melyet alább ismertetünk.

A torkos-borz.

(Képpel.)

Észak-Amerika nagyon kedves hely lehet a vadászokra nézve, mert vadállatokban szerfölött gazdag, — de figyelmünket leginkább leköti egy kis ragadozó állata, melyről mind az utazók, mind a benszülöttek nagyon sokat tudnak beszélni.

Ezen állat neve a germánajku népeknél fjellfrass, vagy németesen Vielfrass. E sajátosságos elnevezést jó sokáig ez állat bámulatos torkosságának tulajdonították, sőt azt mesélték róla s néhol hitték is, hogy a kihasadásig tele szokta magát enni, s olyankor aztán két egymáshoz közel álló fa közé szoritja magát, s ilyen erőszakos módon menekszik meg a feleslegtől. Az újabb vizsgálódás kiderítette, hogy a „fjellfrass“ norvég szó, és hegyi lakót, hegylátogatót jelent.

A fjellfrass, vagyis a torkos-borz az északi jegestenger partjain mindenütt el van terjedve, Ázsiában, Amerikában, sőt Norvégiában is. A lappok és északi Norvégia lakói tulajdonítják neki ama különös szokást is, melyet állítólag jóllakásakor szokott követni. A medvefajhoz tartozik s a közönséges borzhoz nagyon hasonlít, de nem szürke, mint ez, hanem barna, s feje fényes fekete-barna.

Az északi borz vad, gonosz állat, mely roppant hosszú, éles és erős körmeivel magánál nagyobb állatot is képes megragadni

és erősen tartani. Róla is azt beszélnek, mit hajdan a hiuzról hittek, de a mi most már meg van czáfolva, hogy t. i. felmászik a fára lesbe, s onnan rohan le az ott elmenő iramszarvasokra, sőt farkasokra és medvékre is, s körmeivel oly erősen és véresen ássa be magát husukba, hogy az állatok fájdalomtól kinezva, vadul száguldanak tova, míg félholtan rognak le, s mikor aztán mozdulni sem bírnak többé, a torkos-borz egész kényelemmel emészti fel őket.

Midőn Ross kapitány másodsor utazott a sarkvidékeken, egy teletés alkalmával a hajóhófallal vették körül, hogy a benyomuló hideget visszatartsák. Egy torkos-borz éhségtől üldözve, átugrotta a hófalat s a hajó fedélzetére ment, hol a matrózok szalagáltak, hogy egy kissé fölmelegedjenek.

A rabló legkevésbé sem ijedt meg, sőt meg sem ütközött a 12—14 ember látásán, kik őt azonnal körülvették. A borz egy kosárnak rohant, melyben némi husféle volt, és úgy nekiesett az enivalónak, hogy rá sem ügyelt, midőn hurkot vetettek a nyakába, melylyel rögtön meg is fojtották.

A torkos-borznak Észak-Amerika lakóinál sokféle neve van. Az angol eredetűek Quickhatsch (kapzsi) névvel tisztelik meg, az indiánok Kekuaharkesz-nek, gonosztevőnek gunyolják. Legáltalánosabb neve azonban Fjellfrass vagy Wolweréne.

A vadászok lelkök mélyéből gyűlölik és utálják e ravasz és a mellett erős állatot, mert éjjel-nappal ólalkodik utánok és nem hagyja el őket soha. Ha elvesztené is őket valamelyik tő körül, azonnal futni kezd mindenfelé, míg újra nyomukba jut, s utánok lopózik egész addig, hol a töröket és csapatókat felállítják. Bámulatos ügyességgel tudja kiszedni mindazt, a mit a török fogtak, és borzasztó pusztitást vis véghez, mert fölkeresi azon rejtekhelyeket is, hová élelmiszereket raktak el, — kirabolja azokat, s a törökből, melyek mitsen fogtak, a családkeket nagyon ügyesen tudja kilopni.

S. L.

Belgrádi élmények.

II.

A törökfürdő.

Multkor együtt ebédeltünk, most fürdőjünk együtt, ha úgy tetszik. Meg ne

ijedjenek ettől, kérem. Voltam én több fürdőhelyen, a hol harmincz-negyven ember együtt használta a fürdőt, és senkinek sem jutott eszébe, hogy megbotránykozzék.

Belgrádban lenni és törökfürdőt nem venni éppen annyi, mint Rómában lenni és a pápát nem látni. Hallottam volt már itthon is egyet-mást a törökfürdőről, de ez még csak halvány árnyéka sem volt a nagyszerű valónak.

Igen dicsérendőnek találtam rokonom azon indítványát, hogy ha már itt vagyunk, nézzük meg a törökfürdőt.

Mentünk, mendegéltünk sok mindenféle ákom-bákom utczákon, míg végre egy

rázta az udvaron ögyelgő igazhivőnek, hogy fürdeni akarunk. Az igazhivő mosolygott, azután fejével bólintgatott, azután ismét mosolygott és tudunkra adta (szintén taglejtéssel), hogy ő azon nagy ember, a ki az igazak fürdőjében részesíteni fog, csak kövessük őt.

Köveztük, sokáig köveztük. Mindenféle zig-zugokon koresztül csusztunk-másztunk, míg végre egy kis ajtót lökött be maga előtt.

Kis szobába léptünk, hol meleg gőzpára tölté be a levegőt.

Az igazhivő ránk zárta az ajtót, azután mormogott valamit, a mi török nyelven

A torkos-borz.

ákom-bákomabb ház előtt állottunk meg, hová a jószívű igazhivők utasítottak.

Ezen ház, vagy bódé, inkább beillett volna valami kis faluba pajtának vagy patkány-magazinumnak, — de azért mégis fürdőnek gunyolták. Miféle utczában volt, arra nem emlékszem, de ha nem csalódom, úgy a felülről alsó, alulról felső, közép-fő-utczában lehetett, — egyébiránt ez nem is tartozik a dologhoz.

Annyi bizonyos, hogy bementünk, s miután bementünk, körülnéztünk, s miután körülnéztünk, kerestük, hogy ugyan hol fürdünk, s miután ezt nem találtuk, rokonom bámulandó taglejtéssel megmagya-

azt tehette, hogy: „hej Jancsi, gyere be!” — mert egy kőzoz alak csoszogott elő a másik szobából, ki felgyürte ingujjait, s kabátunk után nyult.

Ez azt jelentette, hogy vetköződünk.

Midőn fürdőképesek voltunk, az egyik rokonomat ragadta meg, a másik pedig engem, és a mellékszobába vitt, hol még nagyobb volt a hőség. Itt egy márványlapra ültettek, és a vaskos legény elkezdett öklözni; olyanformán gyömiszölt, mint a pék a tészát.

Nem tudtam, hogy a forró márványlap ellen védelmezzem-e magamat, vagy a derék muzulmán öklelései ellen.

Semmi sem használt. Rendithetlen következetességgel folytatta gyilkos munkáját, mely alatt egész valóm megrendült. Integtettem neki, hogy fáj, de azt intette vissza, hogy nem tesz semmit.

Az ismeretség ezen részét igen szívesen elengedtem volna, de már nem lehetett. Azt gondoltam, hogy megbirkózzam az igazhívővel, de herkulési ereje volt.

Midőn már egy kissé belefáradt, megragadott jobb karom- és ballábamnál fogva, és szó nélkül átvitt a másik szobába, hol a lég fullasztóan forró volt, a márványlap pedig, a melyre ültetett, pokoli melegséget izzadt ki.

Azt hittem, hogy rögtön odaleszek, — de erős hitem megcsalt. Még maig is élek.

Az öklelés újra megkezdődött, mialatt csorgott rólam a verejték.

É kedves multság mintegy tíz perczig tartott.

Ekkor már félig halott voltam, de azt mégis éreztem, hogy ismét visz, még forróbb szobába Természetes dolog, hogy itt is össze-vissza dagasztott, de már annyira el voltam tompulva és lankadva, hogy nem éreztem többé ökleinek gyöngéd érintését. . . .

Most, ennyi szenvedés után, a beszély-író úgy folytatná, hogy midőn szemeimet felnyitám, ágyban találtam magamat, és . . . . én esetleg nem beszélyt írok, de azért mégis ágyban találtam magamat.

Meddig aludtam, azt nem tudom, de annyi bizonyos, hogy midőn fölébredék, úgy éreztem magamat, mintha ujjászülettem volna Könnyűnek, frisnek és egészségesnek éreztem magam.

Felakartam ugorni, de az igazhívő viszatartott s egy nagy borostyánkővel díszített pipát nyomott a számba, és egy csinos kis csészében fekete kávé adott.

Ez mindenesetre kellemesebb, mint a fürdő volt, s így keleti kényelemmel élveztem el. Ez a törökfürdőhöz tartozik.

Rokonom még aludt. Midőn fölébredt, igen jókedvű volt. Ő is kapott kávé és pipát, a mit nagyon okos dolognak tartott.

Mintegy félóránál ágyban-heverés után megengedé az igazhívő, hogy felkeljünk, s mi sátorfánkat összeszedve, bucsut vetünk a kapufélfától. Az illatos törökdo-

hányról és kávéról gyakran megemlékeztünk, de az ütlegekről annál inkább, — s mindezért igen keveset fizettünk, — hanem azért másodsor nem instálok belőle.

B. P. E.

Nyári nóta.

Tóth József „Kis társalgó“-jából.

Im a mező új színekbe

Öltözködött,

Kalász, gyümölcs fejlődik a

Lombok között.

A földmives sarlót, kaszát

Mért élesít? . . .

Megy aratni fáradalma

Gyümölcseit.

Épp így, a ki idejében

Munkálkodott,

Ha eljövend élte nyara:

Aratni fog.

A kis Géza nótája.

Szalmakalap a fejemen,

Kis képes könyv a kezemben,

A kalapom illik nekem,

...De kis könyvem' jobb szeretem.

Piros czipő a lábamon,

Ezüst taraj sarkantyúmon,

Sarkantyúmmal játszogatok,

Könyveskémből tanulgatok.

Jócsi bácsi.

Az elvetemült.

Elbeszélés.

Máriássy Gyulától.

Békéscfalván jámbor és becsületes szülőtől származott János. Ő szülőinek egyetlen fia volt, kiben minden reményök összpontosult. Midőn a fiu nagyobb lett, iskolába adták. A tanító meg volt vele elégedve és sokszor mondá:

— Kovács Jancsi, neked jó eszed van, — használd!

A fiu pedig szülői gondos nevelése mellett jó és becsületes emberré fejlődött volna, ha a gonosz társak már zsenge korában meg nem rontják, kik fokunkint ölték

meg jámborságát, szorgalmát, úgy hogy Jancsiból lassan-lassan iskolakerülő, hazug, makacsfejű ficzko lett, s midőn végre az iskolaport lerázta magáról, iskolai emlékeiből nem maradt egyéb, csak vásott, megrögzött czimboráinak ismeretsége.

Jancsi tehát Jánossá nőtte ki magát, már a legények közt is számot tett volna, s a munkában jobbkeze, fele-segítségére lehetne atyjának, — hanem bizony a hetyke legényke nem igen törte magát a dolog után, inkább, ha csak szerit ejthette, fölkereste régi pajtásait, kik vele egy húron pendültek, aztán együtt, diszes kompániában segítettek egymásnak — a napot lopni.

A szegény apa, a becsületben megöszült Áron, könnyes szemekkel látta magzatát elveszni; hasztalan igyekezett őt a jó utra téríteni, intő, kérő szavai elhangzottak, mintha csak borsót hányt volna a falra.

Hej nem jó vége lesz ennek! . . .

Egy délután — pedig a legnagyobb munka idején — megint együtt volt az ékes kompánia — a korcsmában. Ittak, mulattak, még kurjongattak is hozzá, hadd tudja meg a falu, hogy csak ők a helyre legények, a kik dolog nélkül is meg tudnak élni, még pedig vigan. Azt persze nem kurjongatták ki, hogy most annak a pénznek hágnak a nyakára, a mit Matyó Miklós — egy telkes gazda fia — apjának a ládájából — kilopott.

Késő este volt már, mikor végre kimulatták, magukat, vagyis mikor az utolsó forintot is szélnek eresztették.

— Ejnye, — szólalt meg Matyó Miklós, — már üres a lajblim zsebe, a korcsmáros pedig nem akar hitelezni, már úgy is sok áll a rováson. Nincs mit tenni, mint hazamenni, ha csak valamelyitek nem áll elő egy kis pénzzel, vagy valami jó gondolattal.

— Pénzem nincs, hanem jó gondolatom talán csak akad! — felelé az egyik czimborá, jelentőségteljesen pillantva egyet, aztán előre hajolva, halk hangon folytatá:

— Tudjátok, mit? kár volna a mai szép napot ilyen korán bevégezni, hiszen csak most jönné meg meg a kedvünk; hogy pedig folytathassuk, mondanék valamit.

— No hát csak ki vele! — sürgették a többiek egyhangulag.

— Hát . . . izé . . . azt akarom mondani: látogassuk meg a vén Mózsit, kérjünk tőle inni-, meg harapnivalót. Ha nem akarna adni, akkor majd egy kicsit ráijesz-tünk. Ott aztán — suttogá tovább — egy kis pénzmagra is tehetnénk szert. . . .

A czimborák összenéztek.

— Az bizony jó lesz; a vén Mózsi egyedül lakik, — a falu népe már rég alszik, — kényünk-kedvünk szerint gazdálkodhatunk. Menjünk!

Az indítvány el lett fogadva, s az elvetemült korhelyek felhevült fővel elindultak az öreg Mózsihoz, a kinek kis boltja volt, ő lévén a falu egyetlen kereskedője. Mózes első álmát aludta, midőn egyszerre erősen megrögzették a bolt ajtaját.

— Ki az? — kérde a felriasztott öreg.

— Én vagyok, a Misa! — felelt kívülről egy legény. — A szomszédasszony, a szegény Erzsók néni hirtelen rosszul lett, ide szalasztottak egy kis borovicska-pálinkáért. Csak nyissa ki, Mózsi bácsi.

A kulcs a zárban nyikorogva megfordult s az ajtó kinyílt. A másik pillanatban Mózes hat vigyorgó képű legényt látott maga előtt.

— Mit akartok, fiuk? — kérde az öreg boltos visszatántorodva.

— Bort, meg ennivalót! — rivallt rá Matyó, mialatt János bezárta a bolt ajtaját s a kulcsot zsebébe tette.

— De az Istenért, mit jelentsen mindez? — kiáltott fel Mózes.

— Ne óbégass, hanem szaporán elő azzal, a mit parancsoltunk, mert majd más-kép beszélünk.

— Nincs borom, semmim sincs! Hagyjatok békén! Ne zaklassatok, — távozzatok! — könyörgött az öreg.

— No hát majd keresünk mi magunk egyebet! — kiáltá a nekivadult Miklós, s rárohánva a tehetetlen aggra, a földre veté őt, — társai összekötözték kezeit, s mielőtt felkiálthatott volna, kendőt tömtek szájába. A szegény öreg keservesen sirt, — a gonosz ifjak pedig átkutatták, felforgatták a boltot, s miután Miklós a fiókból a pénzt kimarkolta, távozni készültek.

— Halled, Mózsi, mi nem bántunk, hanem esküdjél meg, hogy erről senkinek sem szólasz; de ha ezt nem teszed, akkor. . .

— Oldjuk fel kezeit és nyelvét, hadd esküdjék!

Mózes remegett.

— Nem szólok senkinek. Bocsássatok! Vigyétek el mindenemet, csak az életemet hagyjátok meg.

— Esküdjél, vén gaz! — kiáltá Miklós, és kezét a reszkető agg ellen emelte.

A vén izraelita térdre roskadt az ütés alatt, fölemelé karjait, s szavai boszuért kiáltának az égbe:

— Átkozottak legyetek, ti, az Istennek elvetemült, nyomorult fiai! Verjen meg Isten titeket, miut megveré Héli fiait!

Végszavait már nem mondhatá el, mert egy második ütés — a János öklétől — megfosztá eszméletétől.

— Meghalt, — fussunk! — s a fiatal gonosztevők rémülve szétszaladtak.

Hanem a szegény Mózes nem halt meg. Midőn hosszas ájulásából magához tért, legott a helység birájához vánszorgott, ott előadta az egész borzasztó esetet, — s a másik órában mind a hat legény fogva volt.

Szegény Kovács Áron, majd meghasadt a szíve, midőn azt kelle hallania, hogy egyetlen fia — rabló! Még egyszer felkeresé őt a falu tömlöczében és így szólt hozzá:

— Nem vagyok többé apád! Az igaz, hogy tölem nyertél életet, de ha nem félnék az ég sujtó kezétől, most elvennem azt tőled. Így háláltad meg szülőid jóságát, kik véres verejtékkal dolgoztak értted... Én nem siratlak, csak kérem az Istent, mentsen meg minden fiatal szívet a rosz társak gonoszságától!...

Másnap a vármegye börtönébe szállíták őket. Fosztogatás és erőszakoskodás miatt két-évi fogságra lettek ítélve.

* * *

Lassan-lassan elmúlt a két év, — a most már 20—21 éves ifjakat szabadon bocsátották. Elmehetnek haza.

Haza? — két-évi börtön után? Hogy mernének ők megjelenni falujokban, a hol még a gyermekek is ujjal mutatnának rájuk? Nekik már nincs otthonuk, — inkább elmennek világgá.

El is mentek világgá, azaz hogy beáll-

tak katonának; — vagy elesnek a csatamezőn, vagy még ember lehet belőlük. Éppen jókor álltak be, mert akkor háboru ütött ki, a háboruban pedig szükség van az emberekre.

Pár hét mulva csatába vitték őket. Egymás mellett harczoltak, — s mind a hat ifju ottmaradt a csatatéren. Az öt meghalt, János pedig életveszélyesen megsebesült. Most beteljesült a vén Mózes átka, — egy ágyugolyó elhordta jobb karját, azt a karját, melylyel az öreget meg merte ütni....

Élet-halál közt feküdt egy hónapig a tultömött kórházban. Ilyenkor visszaemlékezett multjára, és szemei könnyekkel teltek meg.

— Oh! mily boldog lehetnék én, ha ott-honn volnék jámborul élve, szülőim körül, szülőföldemen.

De már késő volt...

János csonka keze javult, és pár hónap mulva elbocsátatték.

Mint koldus hagyta el a kórházat...

János szülőit a bánat rég a sírba vitte, a falu pedig, rettentő példaul, — a gonoszakat a hat elvetemült ifju sorsával rettegettette. A kis gyermekeket Jánossal ijesztgették. Később mondák keringtek róluk, de idővel a falu feledni kezdé őket.

Egy napon Mózeshez egy férfi kopogtatott be.

Mózi nyájasan fogadta őt.

— Ismer-e, gazda? — kérdé tőle az idegen.

— Nem ismerem. Kicsoda? honnét jö?

— Én vagyok az a Kovács János.

— Nagy Isten! Oh boldogtalan ember, — rebegé az ősz, és kiterjeszté gyöngé karjait, hogy magához ölelje azt, ki egykor őt majd meggyilkolta.

— Élnek-e még szülőim? — kérdé könyezve a fiatal ember.

— Élnek, János, de ottfenn! — mondá meghatottan az agg.

— Tehát meghaltak?... Szegények! én voltam haláluk okozója... De megvert az Isten örökre. Társaim elvesztek, és én is elvesztem a világ számára. Még egyszer eljöttem felkeresni szülőföldemet, és most megyek megbánni bűneimet, éltem fogytáig imádkozni. Most pedig még egyszer eljöt-

tem magához, jó ember, hogy bocsánatát kérjem.

— Oh! én megbocsátok, János! — zokogá a jó ember, és mindketten könyeket hullattak.

János megcsókolá az agg kezét, azután eltűnt, és nem látta többé senki a falusiak közül.

Idők multával Békéscsaba erdejében egy kis lakot fedezett fel egy vadász, a kis lakban egy remete ült. Ott mivelte földjét, ott volt a fészület felállitva és ő imádkozott.

A vadász bement hozzá, ő pedig, ki két év óta először látott emberi alakot és először hallott emberi szózatot, megrezent és ezt rebege:

— Oh! hagyj imádkoznom, ember. Ne háborgass!

Ezóta János — mert ő volt a remete — imádkozással és sirással tölté idejét.

Talányok.

1) Horváth Mariskától.

1. 2. 3. 4. Minden háznál szükséges ez.
4. 10. 6. Vágó eszköz, éles, hegyes.
12. 13. 11. Hajdanában sok volt ilyen.
9. 13. 2. Alap nélkül nem állhat fenn.
10. 4. A fát hasítják el vele.
7. 5. 9. 3. 14. Nem lesz ilyen a fekete.
11. 13. 4. Visszafelé szokott menni.
8. 6. 2. Ez a fejben szokott lenni.
- 1—14. Hires régi magyar város.
- Volt sok vig napja, sok gyászos.

2) Valakitől, a ki nem írta alá a nevét.

1. 2. 3. Földünket ez körülveszi.
4. 5. 6. Fejünket ez ékesíti.
7. Ezt ujnak nem lehet venni.
6. 2. 3. Nagy hidegben szokott lenni.
6. 7. Kedvelni szokta mindenki.
5. 3. 3. Szép kor; ritka, ki eléri.
4. 5. Két betű. Köszöcskát teszen.
5. 4. De így indulatszó leszen.
4. 7. Télen a földet borítja, Növényeket fagytól óvja.
1. 7. A patásokhoz tartozik, Nemes állat; zabot eszik.
2. 1. E szónak van két értelme.
6. 5. 6. Így kiáltsz, ha meg vagy sértve.
7. 1. Allatoknak a lakhelye.
4. 5. 6. 7. Tengeren utaznak vele.
2. 6. Nyugvásra használja a jó, De nem úgy az utonálló.
4. 5. 1. Vizekben van a hazája:
- 1—7. A mult század találmánya.

Zimmermann Miksától.

4) $\begin{matrix} v & v \\ v & v & v & v \\ v & v \end{matrix}$ $\mathfrak{a}$ | 4) $\begin{matrix} b & b & b & a & a & a \\ b & b & b & a & a & a & a \\ b & b & a & a \end{matrix}$

Megfejtési határidő: július hó 25-dike.

Olvasóinkhoz.

A július hó 1-jével kezdődő félév közeledvén, felhívjuk kedves olvasóink figyelmét a lapunk első oldalán foglalt előfizetési felhívásra. Ugy hiszszük, hogy eddigi előfizetőink nem csak mind egy szálig be fognak jönni a „Kis Vasárnapi Ujság“ vidáman lobogó zászlaja alá, hanem még új társakat is toborznak barátjaik, ismerőseik körében, — mire nézve eddigi előfizetőink mind-egyikét ezennel ünnepélyesen toborzó tisztté nevezük ki. — A szerkesztőség mindent elkövet, hogy a „Kis Vasárnapi Ujság“ tartalma a második félévben is lehető mulattató s a mellett tanulságos legyen, s hogy a magyar ifjuságnak továbbra is kedvelt lapja maradjon. Érdekes, változatos elbeszélésekben, regékben, költeményekben, kalandokban, elmés talányokban, valamint más mindennemű közleményekben és szebbnél szebb képekben nem lesz fogyatkozás. Itt egyszermind megsugjuk, hogy Tóth József kedvelt munkatársunk a második félévre szintén ígért egy szép elbeszélést, — Horkai bácsitól, az ifjuság szeretett költőjétől pedig máris egy csomó becses dal rejtőzik fiókunkban. Többi tisztelt munkatársaink is részint már küldtek szellemi termékeikből, részint határozott ígéretet tettek. — Gyönyörű, nagy jutalomképünk, melyet egész-éves előfizetőink ingyen fognak kapni, nemsokára munkába lesz véve, s a legkellemesebb meglepetést okozandja. Tehát még egyszer fölkerjük kedves olvasóinkat, hogy megrendelésökkel mielőbb keressék fel a „Kis Vasárnapi Ujság“ kiadó-hivatalát (Budapest, egyetem-utca 4. szám), hová az előfizetési pénzek küldendők.

TARTALOM.

Előfizetési felhívás. — Mi a koma nótája? (Elbeszélés.) — Altató dal. — Búcsú. — A szerencsétlen narancsfa. (Rege.) — Ha fölönvök. — A bayaderek tánca. (Képpel.) — A tél Észak-Amerikában. (Képpel.) — A torkos borz. (Képpel.) — Belgrádi élmények. — Nyári nóta. — A kis Géza nótája. — Az elvetemült. (Elbeszélés.) — Talányok. — Olvasóinkhoz.

Felelős szerkesztő: K. Beniczky Irma.

Kiadja és nyomatja: Franklin-társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda. Budapesten (egyetem-utca 4. sz.)